

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sundhedsjura og lægemiddelpolitik

Sagsbeh.: SUMDRA

Sags nr.: 1401990

Dok. Nr.: 1570264

Dato: 02. december 2014

Notat om afgrænsning af varer som naturligt og hensigtsmæssigt kan forhandles af apoteker (Frihandelsvarer).

Den foreslåede modernisering af apotekervæsenet har til formål at sikre borgerne god adgang til at købe medicin, høj patientsikkerhed og kvalificeret rådgivning om medicin. Heri ligger også et ønske om at skabe fundamentet for, at apotekersektoren øger sit fokus på borgernes behov og ønsker. Dette indebærer også at sikre apotekernes fortsatte fokus på salg af og rådgivning om lægemidlers anvendelse, frem for opmærksomhed på at sælge andre varer, særligt set i lyset af at apotekersektoren betragtes som en del af sundhedsvæsenet.

I henhold til apotekerlovens § 12, stk. 1, nr. 4, kan en apoteker fremstille og forhandle andre varer end lægemidler, som naturligt og hensigtsmæssigt forhandles på apoteket. Disse varer kaldes med en samlet betegnelse for frihandelsvarer. Med lovforslaget lægges der op til en tydeligere afgrænsning af, hvilke varer som naturligt og hensigtsmæssigt kan forhandles på apotek. Afsættet for den tydeligere afgrænsning er sket via et udredningsarbejde, hvor ministeriet inddrog såvel Sundhedsstyrelsen som Danmarks Apotekerforening.

På den baggrund forslås det i L 35, at der udarbejdes ikke-udtømmende positiv- og negativlister for frihandelsvarer, idet følgende fremgår af lovforslagets side 13-14:

"Det foreslås på denne baggrund ved ændring af apotekerlovens § 12, stk. 1, nr. 4, og indsættelse af et nyt stk. 4, at bemyndige Sundhedsstyrelsen til at fastsætte regler om, hvilke varer som naturligt og hensigtsmæssigt knytter sig til et apoteks virksomhed. Forslaget skal ses i sammenhæng med det forhold, at regeringen finder, at apotekersektoren er en sektor med særlige kendetegn, der bør drives som en del af sundhedsvæsenet snarere end som en del af detailhandlen.

Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til dels at udarbejde en positivliste over de varer, der utvivlsomt er varer, som naturligt og hensigtsmæssigt knytter sig til et apoteks virksomhed, og som derfor må forhandles på apoteket, ligesom det er hensigten at udarbejde en negativliste. Det er dog ikke intentionen at udarbejde udtømmende lister. Et sådant regelsæt vil gøre det nemmere for apotekere at navigere i forhold til salg af frihandelsvarer, ligesom det vil lette Sundhedsstyrelsens tilsyn med området. Endelig vil den foreslåede bemyndigelse af Sundhedsstyrelsen gøre det muligt løbende – ved ændringer af sådanne administrativt fastsatte regler – at tilpasse listerne i takt med udviklingen af apotekernes opgaver."

Videre fremgår følgende af de specielle bemærkninger, side 22:

"På positivlisten vil der være produkter, som i udgangspunktet er relateret til sundhed og dermed et apoteks virksomhed. Der vil være tale om varer, der som oftest vil indgå i en af følgende kategorier: medicinsk udstyr, kosttilskud, hygiejneartikler og plejeprodukter (fx til hud, hår, tænder eller til pleje af små børn). På negativlisten vil bl.a. være angivet tøj, sko, tasker, legetøj samt køkkenudstyr- og maskiner.

Er en apoteker i tvivl om, hvorvidt en vare kan siges naturligt og hensigtsmæssigt at knytte sig til et apoteks virksomhed, idet den hverken figurerer på positiv- eller negativlisten, kan apotekeren anmode Sundhedsstyrelsen om en vejledende udtalelse.”

Hertil kan bemærkes, at negativlisten således ikke vil være udtømmende, idet listen herved ville skulle indeholde mange varer og varegrupper, som det ud fra en logisk slutning ikke vil være muligt at forhandle allerede med afsæt i apotekernes rolle som en del af sundhedsvæsenet. Fx vil apoteker ikke kunne forhandle cykler, fjernsyn, biler m.v. Det vil heller ikke være muligt at forhandle dagligvarer, som mælk og hakket oksekød, tobak, alkohol eller potteplanter.

Årsagen til dette er, som allerede nævnt, at apotekerne som en del af sundhedsvæsenet skal have fokus på salg af lægemidler og ydelse af rådgivning, men også at apotekerne ikke via deres salg af lægemidler, skal have mulighed for at sælge en uafgrænset gruppe af varer, som også andre butikker sælger.

Om positivlisten kan anføres, at de varegrupper, som apotekerne kan sælge udover lægemidler, knytter an til lægemiddelbehandling, og som det for borgerne kan være en fordel at kunne købe og få råd om samtidig med køb af lægemidler eller produkter, der har et forebyggende sigte. Som eksempel kan nævnes, at astmapatienter, der er i længere tids behandling med binyrebarkhormon, kan få rådgivning om kosttilskud med kalk og D-vitamin for at hindre udvikling af knogleskørhed, eller fed creme mod tør og skrøbelig hud, som er en bivirkning ved lægemiddelbehandlingen. Tilsvarende gælder for kondomer, plaster, graviditetstests, remedier til måling af blodsukker m.v., som hører under betegnelsen medicinsk udstyr, der bl.a. kan medvirke til at forebygge, at forhold/sygdom opstår.

Såvel positiv- som negativlisterne skal opdateres med jævne mellemrum, dels i forhold til den løbende produktudvikling og udvikling af apotekernes opgaver, og dels afspejle Sundhedsstyrelsens vejledende udtalelser og iagttagelser efter tilsynsbesøg på apoteker. Positiv- og negativlisterne vil fremgå af en bekendtgørelse, idet der med ændringen af apotekerloven indsættes en ny bestemmelse, hvorefter Sundhedsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om varer som naturligt og hensigtsmæssigt knytter an til salg af lægemidler.

Af bilag 1 fremgår oplæg til positiv/negativliste, som påtænkes indarbejdet i bekendtgørelse om apoteker og apotekspersonale, og som sendes ud i en bred høringskreds, samt på høringsportalen.

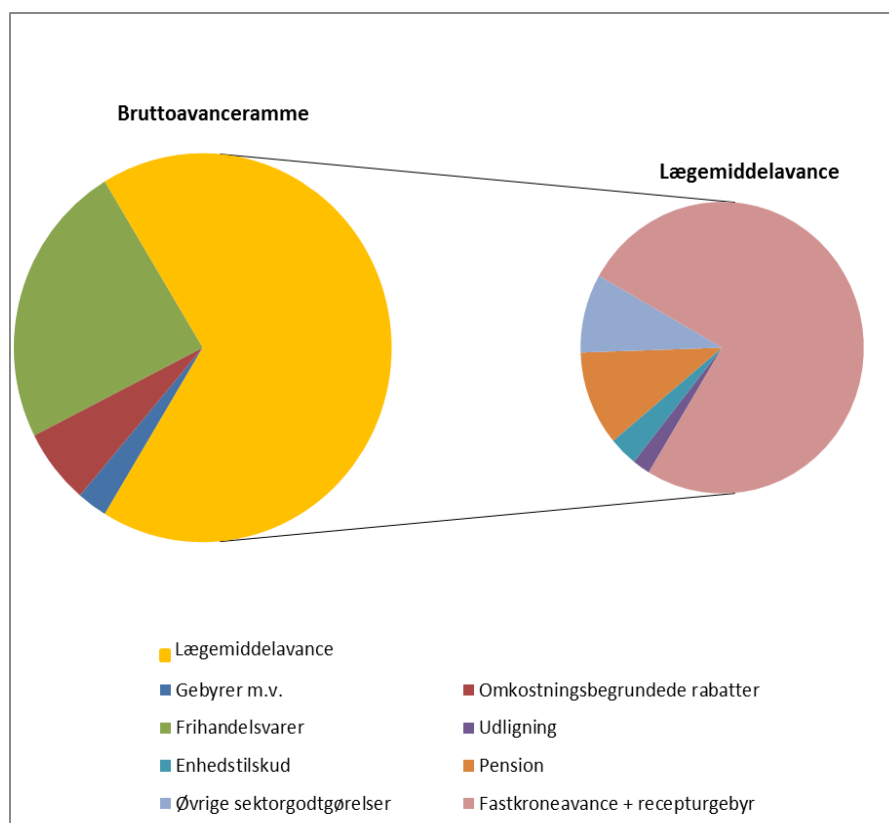
Om apotekernes salg af frihandelsvarer og priserne på lægemidler

Bruttoavancerammen er en aftale om et loft over hele apotekersektorens bruttoavance, som omfatter al aktivitet – salg af lægemidler, andre varer end lægemidler, service- og sundhedsydelser m.v.

Baggrunden for, at det er *brutto*avancen, og ikke fx overskud, er, at udgifterne til apotekersektoren derved er uafhængige af, hvorledes den enkelte apoteker tilrettelægger arbejdet på apoteket fx om der benyttes en fremfindingsrobot eller medarbejdere finder lægemidler i skuffer ved salg af lægemidler, og dermed også om apoteksdriften er effektiv eller ej. Hvis fx overskud blev anvendt, ville udgifterne til apotekersektoren afhænge af den enkelte apotekers adfærd. Anvendelse af en

ramme for apotekersektorens bruttoavance betyder også, at der i fastsættelse af de samlede udgifter til sektoren ikke iagttages hensyn for enkeltapoteker. Dette sker – ud fra generelle regler – i udligningsordningen samt for forsyningstilskud. Bruttoavancerammen er en forhandlet ramme, som først bliver reel, når der sker aktivitet. Dette fordi bruttoavance ”skabes” ved lægemiddelsalg, salg af andre varer end lægemidler, serviceydelser og en række gebyrer.

Bruttoavancerammen for 2011-2012 var fordelt på følgende måde:

Af figuren er med grønt angivet apotekernes avance ved salg af andre varer end lægemidler – frihandelsvarer.

Som det er foreslået i lovbemærkningerne findes en vis begrænsning af det sortiment, som apotekerne må sælge udover lægemidler (en positiv- og negativliste) relevant, idet apotekersektoren er en sektor med særlige kendetegn, der bør drives som en del af sundhedsvæsenet snarere end som en del af detailhandlen. Hertil kommer, at apotekssektoren ikke bør konkurrere unødigt med den øvrige detailhandel.

Imidlertid kan det have økonomiske konsekvenser, såfremt der sker en betydelig begrænsning af det sortiment, som apotekerne må forhandle. Begrænses apotekernes salg af andre varer end lægemidler – ”det grønne lagkagestykke”, vil det mindre grønne lagkagestykke skulle ”fyldes ud” med noget andet i den samlede bruttoavance. Dette vil skulle ske med en større lægemiddelavance (den gule del af lagkagen), hvilket er ensbetydende med højere avance på lægemidler, og dermed øgede priser på lægemidler til skade for borgere og det offentlige via medicin-

tilskud. Af den grund kan det overvejes ikke at afskære apotekerne fra fx at sælge kosmetik, halspastiller og lignende, men at have en afgrænsning som foreslået i lovforslagets bemærkninger.

Bilag 1

I henhold til apotekerlovens § 12, stk. 1, nr. 4, kan en apoteker fremstille og forhandle andre varer end lægemidler, som naturligt og hensigtsmæssigt forhandles på apoteket. For afgrænsning af de varer som i medfør heraf kan og ikke kan forhandles på apotek, er nedenfor anført positiv og negativlister. Det bemærkes, at disse ikke er udtømmende, men vil skulle bruges fremadrettet i forbindelse med Sundhedsstyrelsens tilsyn med apotekere, og som følge heraf vil listerne også blive opdateret, når relevant, bl.a. i forlængelse af konkrete afgørelser. Positiv- og negativlisterne vil blive indarbejdet i bekendtgørelse om apoteker og apotekspersonale, som vil komme i en bred høring, samt på høringsportalen.

Positivliste (varer som apotekerne kan forhandle)

Medicinsk udstyr, som omfatter bl.a. kondomer, plaster, graviditetstests, remedier til måling af blodsukker.

Kosttilskud, som omfatter bl.a. vitamin- og mineraltilskud og ernæringspræparater
Hygiejneartikler og plejeprodukter til bl.a. hud, hår, tænder, herunder til pleje af små børn. Blandt disse produkter kan nævnes cremer, shampoo, tandpasta, solcreme, badeolie, produkter til fjernelse af kosmetik, tandbørster, tandtråd, vat, hygiejnebind o.lign.

Negativliste (varer som apotekerne ikke må forhandle)

Køkkenudstyr- og maskiner, herunder udstyr til hjælp til åbning af dåser m.v. for personer med få kræfter.

Tøj, håndklæder m.v.

Sko, herunder sundhedssandaler m.v.

Tasker, herunder toilettasker og kosmetikpunge.

Legetøj, herunder skriveredskaber.

Bøger.

Dagligvarer, herunder slik, pastiller, krydderier m.v.

Kosmetik som neglelak, mascara, rouge m.v.